

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

P8_TA(2018)0475

Afera CumEx: przestępstwo finansowe i luki w obowiązujących ramach prawnych

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie afery cum-ex – przestępstwa finansowego i luk w obowiązujących ramach prawnych (2018/2900(RSP))

(2020/C 363/15)

Parlament Europejski,

- uwzględniając informacje w sprawie afery cum-ex ujawnione w dniu 18 października 2018 r. przez konsorcjum dziennikarzy śledczych pod kierownictwem niemieckiej nienastawionej na zysk organizacji medialnej CORRECTIV,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1095/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych), zmiany decyzji nr 716/2009/WE i uchylenia decyzji Komisji 2009/77/WE⁽¹⁾ („rozporządzenie w sprawie ESMA”),
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego), zmiany decyzji nr 716/2009/WE oraz uchylenia decyzji Komisji 2009/78/WE⁽²⁾ („rozporządzenie w sprawie EUNB”),
- uwzględniając dyrektywę Rady 2014/107/UE z dnia 9 grudnia 2014 r. zmieniającą dyrektywę 2011/16/UE w zakresie obowiązkowej automatycznej wymiany informacji w dziedzinie opodatkowania (DAC2)⁽³⁾,
- uwzględniając dyrektywę Rady (UE) 2018/822 z dnia 25 maja 2018 r. zmieniającą dyrektywę 2011/16/UE w zakresie obowiązkowej automatycznej wymiany informacji w dziedzinie opodatkowania w odniesieniu do podlegających zgłoszeniu uzgodnień transgranicznych (DAC6)⁽⁴⁾,
- uwzględniając czwartą komisję śledczą niemieckiego Bundestagu, która badała tę aferę i wydała końcowe sprawozdanie⁽⁵⁾ w czerwcu 2017 r.,
- uwzględniając swoje rezolucje z dnia 25 listopada 2015 r.⁽⁶⁾ i z dnia 6 lipca 2016 r.⁽⁷⁾ w sprawie interpretacji prawa podatkowego i innych środków o podobnym charakterze lub skutkach,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 16 grudnia 2015 r. z zaleceniami dla Komisji dotyczącymi wprowadzenia przejrzystości, koordynacji i konwergencji do polityki opodatkowania osób prawnych w Unii⁽⁸⁾,
- uwzględniając swoje zalecenie dla Rady i Komisji z dnia 13 grudnia 2017 r. przyjęte w następstwie dochodzenia w sprawie prania pieniędzy, unikania opodatkowania i uchylania się od opodatkowania⁽⁹⁾,
- uwzględniając swoją decyzję z dnia 1 marca 2018 r. w sprawie powołania Komisji Specjalnej ds. Przestępstw Finansowych, Uchylenia się od Opodatkowania i Unikania Opodatkowania (TAX3): kompetencje, skład liczbowy i długość kadencji⁽¹⁰⁾,

⁽¹⁾ Dz.U. L 331 z 15.12.2010, s. 84.

⁽²⁾ Dz.U. L 331 z 15.12.2010, s. 12.

⁽³⁾ Dz.U. L 359 z 16.12.2014, s. 1.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 139 z 5.6.2018, s. 1.

⁽⁵⁾ Bundestag, druk nr 18/12700, 20.6.2017.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 366 z 27.10.2017, s. 51.

⁽⁷⁾ Dz.U. C 101 z 16.3.2018, s. 79.

⁽⁸⁾ Dz.U. C 399 z 24.11.2017, s. 74.

⁽⁹⁾ Dz.U. C 369 z 11.10.2018, s. 132.

⁽¹⁰⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2018)0048.

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

- uwzględniając swoją debatę plenarną w sprawie afery cum-ex, która odbyła się w dniu 23 października 2018 r.,
 - uwzględniając wspólne posiedzenie komisji ECON/TAX3 w dniu 26 listopada 2018 r.,
 - uwzględniając art. 123 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że nazwy „cum-ex” i „cum-cum” – lub systemy obrotu wykorzystujące arbitraż dywidendowy – odnoszą się do praktyki obrotu akcjami w taki sposób, aby ukryć tożsamość faktycznego właściciela i umożliwić obu lub wielu stronom uczestniczącym w tym procederze ubieganie się o zwrot podatku u źródła od zysków kapitałowych, który został zapłacony tylko raz;
- B. mając na uwadze, że afera cum-ex została ujawniona opinii publicznej dzięki wspólnemu śledztwu 19 europejskich mediów informacyjnych, prowadzonemu w 12 krajach i z udziałem 38 reporterów;
- C. mając na uwadze, że według doniesień straty z tytułu dochodów podatkowych poniesione przez 11 państw członkowskich w wyniku systemów cum-ex i cum-cum mogły wynieść nawet 55,2 mld EUR;
- D. mając jednak na uwadze, że obliczenie maksymalnej kwoty poniesionych strat jest trudne, gdyż wiele operacji rozpoczęło się pod koniec lat 90. ubiegłego wieku i już dawno uległo przedawnieniu;
- E. mając na uwadze, że dochodzenie prowadzone przez konsorcjum europejskich dziennikarzy wskazuje Niemcy, Danię, Hiszpanię, Włochy i Francję jako prawdopodobnie główne rynki docelowe praktyk handlowych cum-ex, a następnie Norwegię, Finlandię, Polskę, Danię, Holandię, Austrię i Republikę Czeską, a także mając na uwadze, że takie praktyki mogą potencjalnie obejmować nieznaną liczbę państw członkowskich UE, jak również kraje Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (np. Szwajcarię);
- F. mając na uwadze, że w najbardziej poszkodowanych państwach członkowskich UE trwają dochodzenia w tej sprawie;
- G. mając na uwadze, że systemy cum-ex i cum-cum noszą pewne znamiona oszustwa podatkowego i że należy zbadać, czy nie doszło do naruszenia prawa krajowego lub unijnego;
- H. mając na uwadze, że według doniesień te przestępcze praktyki były stosowane przez instytucje finansowe z państw członkowskich UE, w tym przez kilka dużych i znanych banków komercyjnych;
- I. mając na uwadze, że w niektórych przypadkach odpowiednie instytucje nie przeprowadziły szczegółowych dochodzeń w sprawie informacji pozyskiwanych od innych państw członkowskich w związku z aferą cum-ex;
- J. mając na uwadze, że fakt, iż zagraniczni inwestorzy są uprawnieni do ubiegania się o zwrot podatków u źródła od dywidend, odgrywa kluczową rolę w tym ujawnionym procederze;
- K. mając na uwadze, że począwszy od września 2017 r. druga dyrektywa w sprawie współpracy administracyjnej (DAC2) wymaga od państw członkowskich UE uzyskiwania informacji od ich instytucji finansowych oraz corocznej wymiany tych informacji z państwem członkowskim będącym miejscem zamieszkania podatników;
- L. mając na uwadze, że szósta dyrektywa w sprawie współpracy administracyjnej (DAC6) wymaga, aby każda osoba, która projektuje, wprowadza na rynek, organizuje, udostępnia do realizacji podlegające zgłoszeniu uzgodnienie transgraniczne, charakteryzujące się określonymi z góry cechami, lub zarządza nim, zgłaszała je krajowym organom podatkowym;
- M. mając na uwadze, że mandat Komisji Specjalnej ds. Przystępstw Finansowych, Uchylenia się od Opodatkowania i Unikania Opodatkowania (TAX3) wyraźnie obejmuje wszystkie istotne wydarzenia mające miejsce w zakresie kompetencji komisji w trakcie jej kadencji;
- N. mając na uwadze, że w ciągu ostatnich 25 lat demaskatorzy odgrywali ważną rolę w ujawnianiu szczególnie chronionych informacji będących w centrum zainteresowania opinii publicznej, co również okazało się mieć miejsce w przypadku ujawnienia afery cum-ex⁽¹⁾;

(¹) Wysłuchanie w komisjach Parlamentu Europejskiego ECON/TAX3 w dniu 26 listopada 2018 r. pt. „Afera cum-ex – przestępstwo finansowe i luki w obowiązujących ramach prawnych”.

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

1. zdecydowanie potępił ujawnione oszustwa podatkowe i unikanie opodatkowania, które według podanych do wiadomości publicznej informacji doprowadziły do strat w dochodach podatkowych państw członkowskich wynoszących według niektórych szacunków medialnych aż 55,2 mld EUR, co jest ciosem dla europejskiej społecznej gospodarki rynkowej;
2. podkreśla, że zgodnie z unijną dyrektywą w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy⁽¹⁾ „przestępstwa podatkowe” odnoszące się do podatków bezpośrednich i pośrednich objęte są szeroką definicją „działalności przestępczej” i są uznawane za przestępstwa źródłowe w stosunku do prania pieniędzy; przypomina, że zarówno instytucje kredytowe i finansowe, jak i doradcy podatkowi, księgowi i prawnicy uważani są za „podmioty zobowiązane” na mocy dyrektywy w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy i w związku z tym są zobowiązani do przestrzegania szeregu obowiązków w zakresie zapobiegania, wykrywania i zgłaszania działań związanych z praniem pieniędzy;
3. z zaniepokojeniem zauważa, że afera cum-ex podważyła zaufanie obywateli do systemów podatkowych, oraz podkreśla, jak istotne znaczenie ma przywrócenie zaufania publicznego i dopilnowanie, aby już nigdy nie doszło do takich strat;
4. ubolewa nad tym, że komisarz odpowiedzialny za opodatkowanie nie dostrzega potrzeby rozszerzenia istniejącego systemu wymiany informacji między krajowymi organami podatkowymi;
5. zwraca się do Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych oraz Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego, aby przeprowadziły dochodzenie w sprawie systemów obrotu wykorzystujących arbitraż dywidendowy, takich jak cum-ex lub cum-cum, w celu oceny potencjalnych zagrożeń dla integralności rynków finansowych i budżetów krajowych, ustalenia charakteru i rangi podmiotów uczestniczących w tych systemach, oceny, czy doszło do naruszenia prawa krajowego lub prawa Unii, oceny działań podjętych przez organy nadzoru finansowego w państwach członkowskich oraz zalecenia zainteresowanym właściwym organom stosownych reform i działań;
6. podkreśla, że ujawnione informacje nie mają wpływu na stabilność systemu finansowego UE;
7. zaleca, by w dochodzeniu ustalono, co zawiodło w koordynacji i wykonywaniu zadań kontrolnych przez organy nadzoru finansowego, giełdy i organy podatkowe w państwach członkowskich, i umożliwiło, by te systemy kradzieży podatków mogły funkcjonować przez wiele lat, mimo że było o nich wiadomo;
8. wzywa do udzielenia krajowym i europejskim organom nadzoru upoważnienia do zbadania praktyk unikania opodatkowania, ponieważ mogą one stanowić zagrożenie dla integralności rynku wewnętrznego;
9. podkreśla, że te nowe doniesienia wydają się wskazywać na ewentualne braki w krajowych przepisach podatkowych i obecnych systemach wymiany informacji i współpracy między organami państw członkowskich; wzywa państwa członkowskie do skutecznego prowadzenia obowiązkowej automatycznej wymiany informacji w dziedzinie opodatkowania;
10. apeluje o usprawnienie wymiany informacji na szczeblu organów podatkowych, aby zapobiegać problemom z poufnością informacji podatkowych, zaobserwowanym w niektórych państwach członkowskich;
11. wzywa organy podatkowe wszystkich państw członkowskich, aby wyznaczyły pojedyncze punkty kontaktowe zgodnie z ustaleniami wspólnej międzynarodowej grupy zadaniowej ds. wymiany danych wywiadowczych i współpracy w ramach OECD, oraz wzywa Komisję, aby zapewniła i ułatwiła współpracę między nimi w celu zagwarantowania szybkiej i skutecznej wymiany informacji między państwami członkowskimi na temat spraw mających znaczenie transgraniczne;

(¹) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniająca rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 i uchylająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/60/WE oraz dyrektywę Komisji 2006/70/WE (Dz.U. L 141 z 5.6.2015, s. 73).

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

12. apeluje również do właściwych organów krajowych o wszczęcie w stosownych przypadkach śledztwa, zastosowanie instrumentów prawnych w celu zamrożenia podejrzanych aktywów, objęcie postępowaniem zarządów, które mogą być zamieszane w aferę, a także o nałożenie odpowiednich i odstrasżających sankcji na podmioty zamieszane w aferę; jest zdania, że zarówno sprawcy przestępstw, jak i podmioty umożliwiające popełnienie przestępstwa, do których zaliczają się nie tylko doradcy podatkowi, ale również prawnicy, księgowi i banki, powinni zostać postawieni przed sądem; podkreśla, że należy pilnie skończyć z bezkarnością „białych kołnierzyków” i zapewnić lepsze egzekwowanie przepisów finansowych;
13. apeluje do UE i organów państw członkowskich o zbadanie roli funduszy ubezpieczeniowych i organów nadzoru ubezpieczeniowego w przedmiotowej aferze;
14. wzywa krajowe organy podatkowe, by w pełni wykorzystały potencjał DAC6 w zakresie obowiązkowej automatycznej wymiany informacji w dziedzinie opodatkowania w odniesieniu do podlegających zgłoszeniu uzgodnień transgranicznych, co obejmuje również wykorzystanie wniosków grupowych; wzywa ponadto do wzmocnienia DAC6 w celu wprowadzenia wymogu obowiązkowego ujawniania systemów arbitrażu dywidendowego i wszystkich informacji o zyskach kapitałowych, w tym przyznawania zwrotów podatku od dywidendy i zysków kapitałowych;
15. wzywa wszystkie państwa członkowskie uznane za prawdopodobnie główne rynki docelowe obrotu wykorzystującego arbitraż dywidendowy do dokładnego zbadania i przeanalizowania praktyk w zakresie wypłaty dywidend w ich jurysdykcjach, do zidentyfikowania luk w przepisach podatkowych, które stwarzają możliwość ich wykorzystywania przez oszustów podatkowych i podmioty unikające opodatkowania, do przeanalizowania potencjalnego wymiaru transgranicznego tych praktyk oraz do położenia kresu wszystkim tym szkodliwym praktykom podatkowym;
16. podkreśla potrzebę skoordynowanych działań organów krajowych, aby zagwarantować odzyskanie środków uzyskanych nielegalnie z rachunków publicznych;
17. wzywa Komisję, aby oceniła dwustronne umowy w sprawie opodatkowania zawierane między państwami członkowskimi i z państwami trzecimi, a państwa członkowskie, aby dokonały przeglądu i aktualizacji tych umów w celu zlikwidowania luk, które zachęcają do praktyk handlowych motywowanych opodatkowaniem z myślą o unikaniu opodatkowania;
18. apeluje do Komisji o natychmiastowe podjęcie prac nad wnioskiem w sprawie europejskiej policji finansowej w ramach Europolu przy zagwarantowaniu mu samodzielności dochodzeniowej, a także nad europejskimi ramami dotyczącymi transgranicznych dochodzeń w sprawach podatkowych;
19. wzywa Komisję, aby dokonała przeglądu dyrektywy w sprawie wspólnego systemu opodatkowania, mającego zastosowanie w przypadku spółek dominujących i ich spółek zależnych w różnych państwach członkowskich, w celu rozwiązania problemu arbitrażu dywidendowego;
20. wzywa Komisję, aby oceniła rolę spółek specjalnego przeznaczenia/spółek celowych ujawnioną w dokumentach dotyczących afery cum-ex oraz aby zaproponowała w stosownych przypadkach ograniczenia korzystania z tych instrumentów;
21. apeluje do Komisji o rozważenie potrzeby stworzenia europejskich ram opodatkowania dochodów kapitałowych, które ograniczyłyby zachęty destabilizujące transgraniczne przepływy finansowe i prowadzące do powstawania konkurencji podatkowej między państwami członkowskimi, a także podważające podstawy opodatkowania gwarantujące stabilność europejskich państw opiekuńczych;
22. zwraca się do Komisji o rozważenie wniosku legislacyjnego w sprawie utworzenia unijnej jednostki analityki finansowej, europejskiego centrum wspólnych działań dochodzeniowych oraz mechanizmu wczesnego ostrzegania;
23. zauważa, że kryzys z 2008 r. doprowadził do ogólnego zmniejszenia zasobów i liczby personelu administracji podatkowych; wzywa państwa członkowskie do inwestowania w narzędzia dostępne dla organów podatkowych oraz do modernizacji tych narzędzi, a także do przeznaczenia niezbędnych zasobów ludzkich w celu poprawy nadzoru oraz zmniejszenia opóźnień czasowych i deficytów informacyjnych; apeluje do państw członkowskich o zwiększenie możliwości i zdolności ich organów finansowych, aby były one w pełni zdolne do wykrywania oszustw podatkowych;
24. podkreśla potrzebę ochrony sygnalistów ujawniających informacje np. na temat oszustw podatkowych i uchylania się od opodatkowania na szczeblu krajowym i unijnym; zachęca każdego, kto posiada informacje wartościowe z punktu widzenia interesu publicznego, do ich zgłaszania na szczeblu wewnętrznym lub władzom krajowym na szczeblu zewnętrznym albo – w razie potrzeby – opinii publicznej; wzywa do szybkiego przyjęcia wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony osób zgłaszających przypadki naruszenia prawa Unii, z uwzględnieniem opinii przyjętych przez poszczególne komisje Parlamentu Europejskiego;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

25. z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji z dnia 12 września 2018 r. dotyczący zmiany, wraz z innymi rozporządzeniami, rozporządzenia w sprawie ustanowienia EUNB w celu wzmocnienia roli EUNB w nadzorze nad sektorem finansowym w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy (COM(2018)0646); podkreśla, że zgodnie z jednolitym mechanizmem nadzorczym EBC ma za zadanie przeprowadzanie wczesnych działań interwencyjnych zgodnie z odpowiednim prawem Unii; jest zdania, że EBC powinien uczestniczyć w ostrzeganiu właściwych organów krajowych i koordynować wszelkie działania podejmowane w przypadku podejrzeń o naruszenie przepisów dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy w bankach lub grupach objętych nadzorem;
26. przyjmuje pogląd, że prace komisji TAXE, TAX2, PANA i TAX3 należy kontynuować w nadchodzącej kadencji parlamentarnej, w ramach stałej struktury w Parlamencie takiej jak podkomisja Komisji Gospodarczej i Monetarnej (ECON);
27. wzywa komisję specjalną TAX3 do przeprowadzenia własnej oceny ujawnionych informacji związanych z aferą cum-ex i do uwzględnienia wyników i wszelkich stosownych zaleceń w sprawozdaniu końcowym;
28. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, Europejskiemu Urzędowi Nadzoru Bankowego oraz Europejskiemu Urzędowi Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych.
-